

**ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4**
**The School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4**

ศรินญา ทองโคตร^{1,*} และ วิเชียร รุ้อย่าง²

Sarinya Thongkhot^{1,*} and Wichian Rooyuanyong²

^{1,2}มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Northeastern University

*Corresponding author's email: sarinya.rr3489@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

15 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

10 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

14 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการทำงานและตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 315 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

This research aimed to 1) study leadership in digital age of school administrators and 2) compare opinions on leadership in digital age of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, classified according to the size of schools, work experience and position. The sample group consisted of school administrators and teachers, with the total number of 315 people. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's comparison table (Krejcie and Morgan, 1970) using stratified random sampling method. The instrument used in this research was a 5-level rating scale questionnaire with reliability of the whole document at 0.78. The statistics used to analyze data comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test and one-way analysis of variance (ANOVA). The research results were found that:

1. The School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, in overall, was rated at a high level, when considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level, the aspect with the highest average was the aspect of teacher development to have skills of creating innovation for professional development.

2. The comparison results of opinion level of administrators and teachers regarding the School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 were found that the opinion level classified according to the size of schools and work experience, in overall and in each aspect, was different with statistical significance at .05 level, while the aspect of creating learning networks in digital age and development to have skills of creating innovation for professional development were not different.

Keywords: Leadership, School Administrators, Digital-Era

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีต่าง ๆ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากลายเป็นความท้าทายและความสำคัญที่มากขึ้น เพื่อเป็นผู้นำในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีลักษณะและทักษะที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องผ่านเทคโนโลยีและการสื่อสารออนไลน์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เปลี่ยนวิธีที่เราดำเนินชีวิต เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและ

มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในปัจจุบัน และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ใน ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ประเทศไทยให้มีการเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นให้สามารถปรับตัว และรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต ดังนั้น รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทาง และเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคน ที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษ ที่ 21 โดยเฉพาะ ด้านภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และทักษะดิจิทัล เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา เพื่อสนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นผู้นำในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีลักษณะและทักษะที่เหมาะสม ซึ่ง Sheninger (2014) ได้อธิบายถึงภาวะผู้นำดิจิทัลว่า เกิดจากการผสมผสานของฐานคิด (Mindset) พฤติกรรม (Behaviors) และ ทักษะ (Skills) ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและสร้างองค์ของสถานศึกษาใหม่ ด้วยการใช้เทคโนโลยี และชี้ให้เห็น ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลได้นำไปใช้ในหลายรูปแบบ เช่น การเชื่อมต่อไม่จำกัดสถานที่ เทคโนโลยีแบบเปิด เครื่องมือ สื่อสารพหุภาพ และการบริการแบบเจาะจงบุคคล อีกทั้งยังกล่าวว่าภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นการกำหนดทิศทาง การมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น การริเริ่มการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนด้วยการใช้สารสนเทศและความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในการที่จะคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จสอดคล้องกับ กลยุทธ์ อินเทอร์เน็ต (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีการพัฒนาทักษะการบริหารให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อจะได้รับมือและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัด การศึกษา ทำให้ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับโลกอนาคต โดยส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้ให้มีความโดดเด่นแตกต่างจาก สถานศึกษาอื่น ๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลักดันให้ครูและผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้นการมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมหรือสถานศึกษา แห่งนวัตกรรม (Innovative School) ทักษะที่จะส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) โดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารการจัดการ ผู้บริหารมีจุดอ่อนในด้านการบริหารแบบเดิม ขาดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา งานและพัฒนาองค์กรที่ไม่มีภาวะทางด้านผู้นำที่ทันสมัย ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดทักษะ ในการจัดการเรียนรู้ ขาดทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านดิจิทัล ขาดการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ รวมไปถึงความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 เห็นความสำคัญและตระหนักถึงภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การบริหาร

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญ การมีความคิดสร้างสรรค์ในการก้าวไปข้างหน้า และพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้จะช่วยให้สถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและสร้างแนวทางใหม่ในการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถเป็นผู้นำและให้แนวทางในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีทักษะและความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การสร้างความร่วมมือเป็นเสมือนรากฐานของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและเปรียบเทียบศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

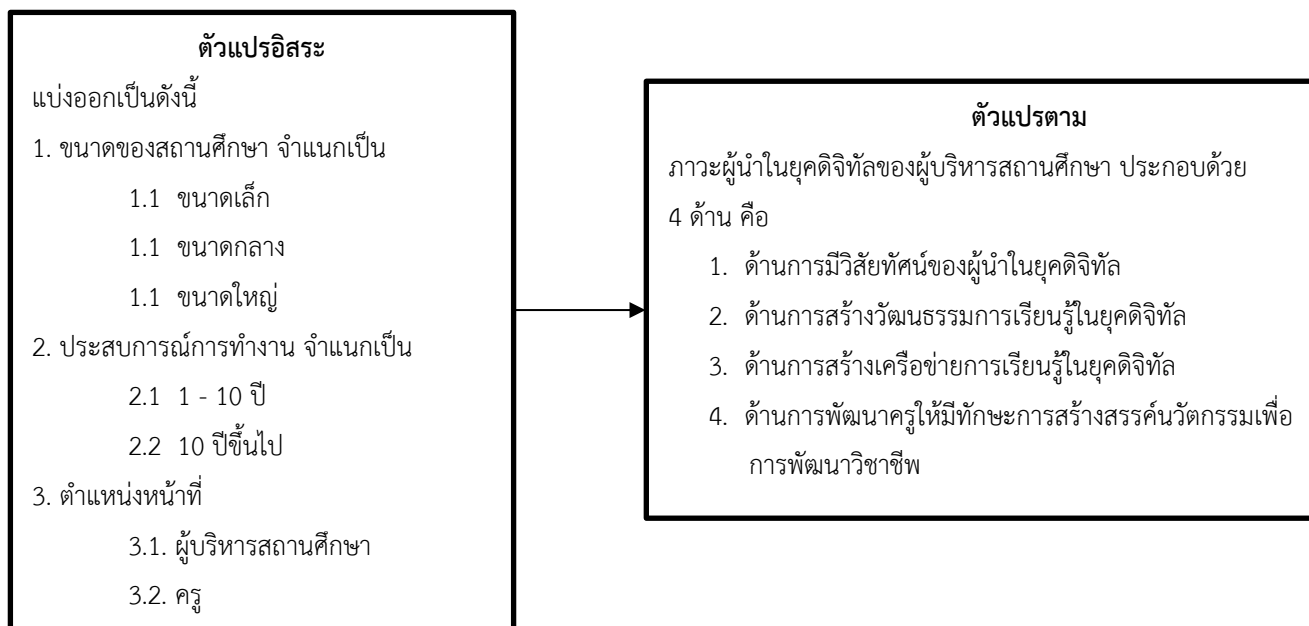
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งหน้าที่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,746 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 163 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,583 คน (อ้างอิงข้อมูลจากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน จำแนกตามสัดส่วนของผู้บริหาร จำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 282 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำในยุคดิจิทัล
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
3. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
4. ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพโดยมีลักษณะ

เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยนำไปส่งให้ที่โรงเรียนและส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน Google form ในรูปแบบคิวอาร์โค้ด ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็ว
3. ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach, 1990)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้สูตร t-test และ F-test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการสร้าง

เครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งหน้าที่

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป ส่วนด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรคนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรคนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูผู้ใช้นาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ยกย่อง ชื่นชมยินดี ให้รางวัลและกำลังใจแก่ครูที่ผลิตและพัฒนาผลงานด้านนวัตกรรมจนเป็นที่ยอมรับ รวมถึงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรวิชาชีพและมุ่งเน้นให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยส่วนมากเป็นผู้บริหารยุคใหม่ มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ลลิตา สมใจ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ได้แก่ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาประเภทโรงเรียน การทำงานและตำแหน่งหน้าที่ อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัลได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับศึกษาของ เถลิ้มพล วงศ์พระลับ และ วานิช ประเสริฐพร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาและประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า การเปรียบเทียบสถานภาพทางเพศ ระหว่าง เพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกัน การเปรียบเทียบสถานภาพทางตำแหน่ง ในสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความแตกต่าง การเปรียบเทียบสถานภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2.2 ประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีมุมมองในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ศึกษาของ ธนกร จันทะนาม (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศและ ประสิทธิภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ฌริดา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของบุคลากร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยจำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งงานและประสิทธิภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ยุคดิจิทัล ตามตัวแปรตำแหน่งงาน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการเปรียบเทียบตัวแปรประสิทธิภาพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่ชัดเจน สามารถนำมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริงและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ดังนั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างพื้นที่สำหรับการแบ่งปันความรู้และการสร้างความร่วมมือภายในองค์กร

2. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล เพราะผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและเติบโตขององค์กรในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จในสถานะที่ไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในโลกดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำองค์ประกอบในงานวิจัยมาพัฒนาความสามารถด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยส่งผลต่อภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ อินแก้วเครือ. (2564, 18 สิงหาคม). *ทักษะและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*.

[เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.

เฉลิมพล วงศ์พระลับ และ วานิช ประเสริฐพร. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). *การศึกษาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของบุคลากรในสถานศึกษา*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ธนกร จันทะนาม. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลลิตา สมใจ. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2566, 26 ตุลาคม). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. <https://online.anyflip.com/prphs/yhfk/mobile/index.html>
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. Harper & Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*. Corwin.